

Nr. 17
An. VII.
1883

Gherla
1/13
Oct.

Apare in 1/13 si 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., $\frac{1}{2}$ anu 2 fl.
pentru Romani'a pre anu 10 franci — lei noi.

BETRANII 'SU BUNI LA CASA.

Novela originala premiata cu 100 franci.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Urmare.)
IV.

Sierpele in raiu.

Urmara dile nespusu de fericite pentru tenerii nostri. Nu me incercu a-li descrie fericirea, ca-ci acest'a nu se pote numai simti dar' nu descrie. Nici-n'am pentru cine a o descrie. Tenerii cu puterea simtirea loru inca neusate sciu, betranii, cari au avutu in teneretie noroculu de a fi fostu fericiti prin amoru, si-aducu aminte: ce fericitu te face o privire calda d'in ochi iubiti, o stringere de mana de abii simtibila, aparerea unui surisu fericitu pe buzele rumene ale amantei, candu te ivesci si tu in societate, carei-a fara de tine i lipsia tota puterea atragatoria; nenumeratele distinctiuni si mici favorari, de cari ti-face parte amanta in jocuri si petreceri sociale intr'unu modu asié de finu, incatu numai cei initiati potu observá cev'a; o flóre modesta, o epistolitia de trei orduri etc. Cei-ce n'au fostu amorosi nici-odata in vietia, de aru fi si de aceste minuni si fiintie deochiate in lume, nu m'aru precepe, precum nu precepe celu-ce s'a nascutu orbu descrierea coloriloru.

Destulu dara, ca tenerii nostri erau tare fericiti. Aureli'a era un'a dintre acele binecuvantate fiintie mueresci, cari nu-numai te atragu prin esteriorulu loru rapitoriu, tinent'a demna si manier'a loru fina, ci prin insusirile loru sufletesci te sciu face, deca vreu, fericitu ca unu dieu; si Aureli'a voia, voia d'in tota puterea animei, si-cu tota tari'a safetului seu, er' Popenu era omulu, care, cunoscea si scia pretiul dupa adeverat'a sa valóre, ce i se dá.

Omulu, candu e pre fericitu, de regula se increde. Despre acest'a ni-a datu proba chiaru parechi'a cea de-antaia de omeni si de atunci incepe cati si cate!

Tenerii nostri fericiti inca se incrediura dela unu tempu incepe. Fericirea li-erá pre mare, trebuia, ca se i-se aplice ici si cole cate unu ventilu, prin care se i-se micisoredie candu-si-candu momentauu puterea expansiva.

Aceste ventile asiguratorie in amoru suntu micel certe fip'e si adeverate.

Aceste suntu firesce numai casi ap'a puçina in foculu mare. Lu-stimpera la momentu, numai ca se-lu alimentedie apoi cu atatu mai multu.

Tenerii nostri incrediuti in amору loru imprumutatu inca se certau, asié ca de intrecere, cu scopu, ca se aiba pentru ce se impacá.

Inse certele aceste ori-catu de inocente, ba chiaru de lipsa se fia ele pentru nutritia focului si reimprospetarea fericirii amоруlui, au o insusire periculosa. Ele lasa dupa sine ceva-si drosdii, cari pre-langa numai puçina nebagare de sema seu usiurintia, se acrescu ca tote drosdiel si prefacu dulceti'a amоруlui in otietu.

Alt'a insusire periculosa a loru este, ca descépta pof't'a amorusiloru de a pune amору unu-altui-a la probe de ce de ce mai aspre. Apoi pof't'a cresce mancandu, dice proverbiulu. Celu-ce a reesitu in probe de aceste invingatoriu, de abii apuca a se bucura de invingirea cascigata, indata si nascocesce alta proba mai grea.

Acestu jocu periculosu se continua adeseori pana-ce i-cade jertfa amorulu.

Câte lacrimi au cursu si câte anime tenere s'au frantu d'in caus'a acestei vanitati a amorului!?

Urbea S** erá in érn'a 187... in mare miscare. Asié numit'a societate inalta — déca póte fi vórba de atare intr'unu orasiu de mediulocu, unde rudele ajungu de susu in josu dela vicispanu pana la modestulu calciunariu si de josu in susu dela veghiatoriulu de nópte pana la primariulu orasiului — se gatá la balulu casinei, la celu mai elegantu si destinsu balu d'intre câte se tieneáu in totu anulu in urbea S**. Croitoritiile nu-si vedeáu déjà de septemani — capulu de lucru, negociatorii de cumparatórie, mamele si nanele de sfaturi, barbatii cu familia de spese si fetele de maritu de ingrigirea, cá in privint'a elegantieii toiletteii aru póte sè remana indereptulu altoru-a.

Aureli'a cu Popénu inca se gatáu la balu dar' cu liniscea aceluora-a, cari n'au ce acceptá dela balu si n'au ce se teme de elu, fiacare dintre ei duceáu cu sine in balu aceea conv'ctiune, cá balulu nici nu-i póte aretá asié ceva, ce déjà posiédea. Ei mergeáu la balu mai puçinu cá sè-si petréca, decâtu ca se-si dedeé fericirea cu ochii lunei.

Un'a d'intre slabitiunile omenesci, de care nici cei mai buni nu suntu scutiti, cá-ci pe nesciute i-furisia adese si pe acesti-a, este de a fi admiratu si de se póte invidiatu, pentru noroculu, fericirea sa. A buna séma duóe d'in trei parti ale omenimei nici n'aru poté fi fericite, déca aru scí, ca pentru acést'a nu-su invidiati de ceialalti ómeni.

Nu potemu dice, cá tenerii nostri numai pentru aceea s'au otaritu a merge la balulu d'in S**, ca sè ffe objectu de invidia altoru-a, dar' atatu-a e siguru cá satisfactiunea, ce o simtíáu inainte la acelu cugetu, cá aparendu unulu cu altulu, voru desceptá interesare generala in publiculu balului, isvoriá d'in aceeași fantana, cu poff'a de a fi invidiatu.

Popénu erá déjà de o buna diumetate de óra in balu si asceptá cu nerabdare sosirea Aureliei. In fine catra nuóe óre aparú d'ins'a in societatea parintiloru sei, frumósa ca unu visu si impunatória ca o regina. Unu „ah“ de admirare alu barbatiloru o primí la usia si o petrecú de-a lungulu salei mari pana la loculu unde i-se asiediara parintii, — o privire intunecósa si reu vestitória d'in partea mameloru, cu fete de maritu, a soçieloru tenere si gelóse si a domneloru cu curtenitori, respunse la acestu „ah“ magulitoriu.

Aureli'a tóte aceste nu le observá. Dins'a pasíndu inainte cercá cu ochii in multímea indesuita in sala numai o persóna, tóte ceialalte nu le vedeá, nu o interesáu; dar' chiaru acést'a persóna intardiá a i-se presentá séu — póte — numai i-se parea asiá.

Popénu, care la intrare indata observase pe Aureli'a cu parintii ei, cá-ci o asceptá cu nerabdare, grabí catra d'insa, dar' fú despartitu de ea prin o multíme inpenetrabila. Numai dupa lupta de cateva minute parvení a-si frange cale intr'acolu, unde o vediuise, dar' intre aceste ea, care-i a i-se facú cale libera cu tóta promtétii'a, plecase inainte si ajunse la loculu destinatu ei si parintiloru ei. Numai ací o potú ajunge Popénu.

Unu surisu dulce fú respilat'a osteneleloru lui si o salutare cordiala d'in partea betraniloru.

Erá chiaru pausa. Popénu si-imbíá bratiulu Aureliei si facura la-olalta o preambulare prin sala, evitandu

locurile, unde erá indesuel'a mare. Frumós'a parechia facú sensatiune pe unde trecú. O féta frumósa e totu deaun'a mai frumósa insoçita de unu teneru frumosu, precum icon'a e mai frumósa in cadru, decâtu fára de acelu-a.

Aureli'a in serat'a loru facuse cunoscentii'a mai multoru dómne si fete apartienutórie societatii mai alese d'in S**. Modulu, cum le intimpiná si salutá pe aceste, desarmá multa invidia si sili pe cele straine, martore la aceste intimpinari, a recunósce fara de vóia, cá diu roman'a acést'a e nu numai frumósa ci si culta si dedata in mesura extraordinaria cu tóte formele societatii bune. Multa abnegatiune costá acést'a judecata favoritória Aureliei dómneloru si domnisióreloru d'in S**, cá-ci dinsele, cá in genere poporatiunea maghiara d'in urbi mici si fara de comunicatiune cu lumea mare, eráu crescute in acea credintia desiérta cá totu ce e romanu, nu póte fi egalul nici aprópe la aceea ce e maghiaru. Tienut'a plina de demnitate, afabilitatea Aureliei, intr'o mesura neindatinata in S**, si respunsurile si observatiunile ei, tradatória de minte fórté agera si bine cultivata, inse li impusera si le silira la judecat'a de mai susu.

Ómenii preocupati, déca si-perdu bas'a preocupatiuneii loru desub petióre, trecu usioru la estremu. Multe d'in domnele si domnisiórele d'in S** simtiendu superioritatea Aureliei trecura pe neasceptate la laud'a ei neconditionata, pre care se siliáu a-o stemperá si justificá inainte amorului loru propriu, cu espresiunea: „Minunata féta romana; si ai fi crediutu se affi asié ceva intre romani?“

Sub preumblare Popénu si-asigurá o multíme de jocuri, cari tóte i-se acordará cu unu surisu de dulce satisfactiune.

— Déca 'mi iai dta tóte jocurile, ce voiú jocá cu ceialalti cavaleri? intrebá inganandu-se Aureli'a.

— Cu cari cavaleri? intrebá rídiendu Popénu.

— Cu cei-ce se voru presintá indata cá lacustele — respunse Aureli'a — séu nu credi sè am eu asta séra afara de dta si alti cavaleri?

— Credu, dar' mi-ar placé a crede si aceea, cá de mi-ai fi datu mie tóte jocurile, nu ti-ar paré reu de dragulu celoru-lalti — scumpa Aurelia — i-s optí elu.

— Vedi, vedi, egoistulu! — dise rídiendu Aureli'a. — Da satisfactiunea vanitatií muieresci unde ar' remané apoi?

— Aureli'a nu póte fi ca tóte femeile — observá Popénu cu o umbra de seriositate in vóce-i.

— Ba sè vedi síretia barbatésca cá acést'a. Fiacare 'si face adorat'a sa mai buna decâtu altele, de se póte chiaru perfecta, numai-ca sè-si póta satisfice capritiiloru, tóneloru loru — rise Aureli'a.

— Aurelia! esclamá inadusindu-si vócea Popénu.

— Poftiti, domnule Othelo — fú respunsulu fetei incrediute.

Cu aceste sosira tenerii la parinti, dar' nu apucara bine a vorbí cateva cuvinte, candu d'in tóte partile incepura a se presentá Aureliei si parintiloru ei tenerii jucatori cerendu fiesce-care de se póte, vre-unu jocu socialu. Multi fura siliti a se indestuli câte cu unu capetu de valsu séu ciardasiu, cá-ci jocurile soçiale fura intr'unu momentu apucate.

Cu unu surisu amaru-ironicu se uitá Popénu la acést'a inbuldiéla.

Nu i-ar fi parutu reu de ea, din-contră o află detotu naturală, pre langa o fêta că Aureli'a, de nu i-s'ar fi parutu, că surisulu pretenosu, pe budiele Aureliei tradă satisfactiunea sufletului ei.

— Cea mai buna d'între ele inca e muiere, numai muiere cu tôte slabitiuniile acestei-a — 'si dise oftandu Popénu si pe frunte-i se cobori unu nuoru negru, aducându-si aminte de conversatiunea lor de mai-nainte si mai alesu de observatiunea cea d'in urma a Aureliei.

Orchestrulu între aceste dadu semnu la unu cuadrilu. Parechile se cercara si-se pusera in ordine. Popénu inca trebuî se-si puna in cuiu cugetele posomorite si se duca pre Aureli'a la colonu. Aureli'a observandu pôte indispusatiunea lui Popénu, séu aducându-si a minte, că mai-nainte merse pré departe cu glum'a in increderea sa, se aretă in decursulu jocului cu multu mai seriôsa si mai atatu de iubitôria facia de elu, încātu pana la finea jocului 'lu parasira „grelusii.“

Jocatorii incepura a se inferbintă; pasiunea cu care se predău acestei petreceri crescea progresive cu inaintarea tempului. Catra média-nôpte i-apucă unu adeveratu vertegiu. Numai jocău ci sborău dejă. Amorosii nostri inca jocău cu tóta pasiunea uitandu de certe, pretensiuni de ale amorului, principie si ce seiu eu ce, cu ce se maltratédia amorosii, candu au „grelusi“ — uitandu tôte in giurulu lor si simtiendu numai un'a: că suntu in bratielē unui altui-a si că fluidulu electricu alu amorului lor infocatu cerculédia fara de pedeca si neinteruptu dela una anima la cealalta. Valsulu e unu jocu inbetatoriu. Că se se pôte jocă cu tóta sigurantia si frumosu, jocatôria trebue se fia in potestatea jocariului, ca acestu-a se o pôte conduce si indreptă dupa placu. Acést'a face de lipsa o apropiare mai mare, decâtu cumu se recere la celelalte jocuri. Acést'a apropiere captivédia simtiurile, ce cu rotirea continua la olalta produce unu soiū de betia.

Eră chiaru unu valsu ce jocău si tenerii nostrii.

Aureli'a jaceă intr'unu soiū de amortiela in bratielē lui Popénu. Capulu ei eră inclinatū usioru pe umerulu lui celu dreptu asié, incatu un'a parte a frumosului ei pèru blondu se vîrea sub barb'a lui si-lu inundă cu mirosulu seu. Faci'a-i eră întôrsa catra a lui si ochii, in cari jaceă espresiunea fericirei nespuse, eră atintiti asupr'a feçiei lui. Dins'a eră perduta in placerea jocului si in privirea frumôsei lui feçie aprinse de miscarea vehementa si foculu amorului seu. Numai espresiunea minuatiilor ei ochi mierii si dulcele surisu depre budiele-i rumene tradău, că acést'a fiantia rapitôria traiesce si nu e numai o statua esita d'in man'a cutarui artistu. Nici foculu ochiloru sei ardiendi, in vapai'a amorului, care-i strabateă acufundându-se in ochii ei si pana la anima, nu o facu că dealtadata se tresara; d'ins'a remanea seuita in contemplarea lui si nemiscata in bratielē sale. Numai surisulu ei mai dulce, mai fericitu, raspundeă la foculu consumatoriu alu ochiloru sei negri.

Ast'felu rotira ei cine scie a cătea-ôra in giurulu salei.

Caldur'a salei, contactulu strinsu cu aceea fiantia, pe care o iubiă cu tôte fibrele animei sale, ochii farmecatori ai Aureliei, cari se acufundău cu seuitare si iubire nemarginita intr'ai sei — 'lu aduse pe Popénu aproape de ametire.

Că se-si pôte domoli sêmtirea revoltata si se-si recastige stapanirea receruta de impregiurari asupr'a s'a d'insulu întrebă incetu pe Aureli'a.

— Nu-ti e reu de rotirea acést'a, unic'a mea?

— Nu, d'incontra, mi-ar' placé se rotimu totu asié la olalta pana la capetulu lumei — fū respunsulu de abié audibilu.

La acestu respunsu Popénu sêmti cum i-se revêrsa totu saugele de-odata la anima, de acolo pana la verfulu degeteloru petioreloru si indereptu la capu cu rapediune nebuna. Strinse cu tóta poterea fiinti'a farmecatoriă catra sine si incepū a rotii de nou că unu turbata.

Aureli'a surideă si mai dulce.

Dup'unu tempu ôresi-care, Popénu, ne mai potendu se predomni, dise cu vehemencia.

— Mi-e sete, sete de moriu, draga.

— Sete? întrebă Aureli'a că in visu.

— Sete, se punu pe acést'a guritia rumena ce mi se imbia, o sarutare si in acést'a totu foculu animei mele ce me chiuesce că pre unu condamnatu!

D'insulu sêmti unu cutremuru alu dragalasiului corpu d'in bratielē sale. Dupa o pauza, Aureli'a lu-întrebă sioptindu.

— Poté-te-ai superă, draga, candu-va pe mine?

— Pe tine?! Pe tine numai adoră te pôte cineva.

— Raspunde-mi dreptu la întrebare, draga 'lu rogă Aureli'a.

— Se pôte pe unu momentu, dar' durabilu in veci. Da pentru ce acést'a întrebare, angerulu meu?

— Numai asiă din tône. Me sêmtiescu asiă de fericita a crede, că me iubesci asiă de tare, încātu nu te-ai poté nici superă seriosu pe mine — respunde Aureli'a. Întrebarea inse nu fū facuta numai asié d'in tône, ci ea cugetase la faci'a lui intunecata la inceputulu jocului si sub durat'a presentarei teneriloru; si socoti cu judecat'a amorului ingrigiatu, că unu momentu nefericitu ar poté se li nimicésca tôte visurile aurie si in locu de fericirea sperata se li aduca suferintie crunte, pôte pe tóta vieti'a duratôrie.

Tener'a fêta tremurá la acelu cugetu, că ar poté se-lu pârda pe Popénu, fara de care sêmtiă, că nu pôte fi fericita.

Parintiū Aureliei erău dejă ingrigiati de joculu celu lungu alu fetei loru si Radu se gată togmai a face semnu lui Popénu, că se curme joculu, candu orchestrulu insusi fini valsulu si facu ast'felu de prisosu intreveniēa betranului.

Eră ceva dupa mediulu noptii. Popénu se preambă cu Aureli'a de bratiu prin sala, că se-se reculega dupa joculu celu lungu, candu vedu, că intra in sala cu mare sgomotu tenerulu Hathelyi. Dumnealui aveă pretenti'a, că fara de dinsulu nu pôte fi unu balu nici elegantu, nici petrecerea in elu satisfacatoriă pentru participantii; pentru-aceea 'si si lasă tempu cu aparerea, că se se sêmtiesca lacun'a absentiei persônei s'ale câtu de tare, că apoi presinti'a lui — se fia dupa meritu apretiuata.

Aparū deci dupa dôneprediece ôre cu o espresiune de triumfatoriu, care primesce omagiele supusiloru sei admistratori — 'si-facū complimentele la primarésa că la patronés'a balului, apoi punendu-si ochilarii pe nasu si redicandu-lu pe acestu-a susu in ventu, luă la esaminare societatea balului. Observă pe Aureli'a de bratiu cu Popénu. Indata si grabi la ea.

Pe ea o salută cu politeti'a unui cavaleru perfectu, ér' pe Popénu cu o condescendintia revoltatória pentru a acestu-a, apoi dîse:

— Voiu fi dóra asié de fericitu, domnisióra, cá sè obtienu vre-unu jocu inca nedonatu cuiva?

— Ei! ei! domnule Hathelyi. N'asiu fi aseptatu dela curtuosi'a dt'ale, cá sè presupuni despre mine, cá fiindu in balu dejá de trei óre, sè mai am inca jocuri de donatu. Apoi si déca aveti presupuneri de aceste curiöse pentru ambitiunea si vanitatea muerésca, baremi de nu le-ati spune omului in fačia — reprosiá rîdiendu Aureli'a.

— Sunteti fara de indurare. Totu-dé-un'a cercati si trebue sè marturisescu, plecandu-me inaintea inventiositatii, ce posedeti — aflati cate unu nodu sèu noduti in disele mele, pe care apoi 'lu desfaceti — cu satisfactiune sufletésca in defavorulu meu. Dar' acum-o data nu veti incungiurá pedéps'a meritata pentru acésta crudime!

— Pentru Dumnedieu, ce o se fia domnule Hathelyi?

— Numai o marturisire sincera. Candu unu moritoriu, cá mine, are fericirea de a stá inaintea atâtei frumseti, cá a domniei-vóstre, uita de a-si cumpani cuvintele cá unu advocatu.

— Nu aflati dle Hathelyi, cá totusi n'am meritatu aspr'a pedépsa a declaratiunei acestei-a pentru micel mele gresielii — observá Aureli'a cu ironia.

— Nu afu si déca n'ati meritatu-o cu gresielile de pan'acum o meritati cu de totu amabil'a malitia, cu care o dícteti acést'a acum.

— Eu totusi tienu, cá nu am meritatu-o si cá sè fia ecuilibrü intre gresiéla si pedépsa, éca mai desfacu unu nodu. Dícteti cá candu stati fačia de o frumsetia, uitati a ve cumpani expresiunile. N'aveti dreptu. Frumseti'a trebue sè incante, sè redice pe unu omu teneru la esaltatiune poetica. Esaltatiunea poetica póte in aberatiunea s'a, sè produca expresiuni de lauda esagerata, dar' observatiuni injuriöse nu. Acést'a mi o concedeti, e da?

— Concedu tóte câte vreti, dar' aveti indurare si nu continuati, cá de capetu me temu. Sèmtiescu instinctivu, cá nu va fi buau pentru mine.

— Ba nu, cá sè fia gresiéla egala cu pedéps'a — dîse Aureli'a rîdiendu si apoi continuá. Din cele premérse resulta: cá sèu frumseti'a mea nu e asié de mare, cum dícteti dvóstra si atunci n'ati vorbitu adevverulu, sèu dvóstre nu sunteti capace de esaltatiune poetica fačia de frumsetia.

Sciutu-am, cá asié va fi capetulu si pentru aceea mi-a fostu gróza de elu. Acum sè-mi alegu din dóue dupa placu, asiédara domnisióra?

— Firesce, cá nu-i incatrou — dîse rîdiendu Aureli'a.

— Nu-mi alegu nici un'a, ci me dáu legatu de sclavu in manile dt'ale; me rogu numai sè fiti cu indurare fačia de bietulu sclavu alu dvóstre.

— Nici-odata nu mi-au placutu triumfatorii, chiaru pentru aceea, cá-si ornáu mersulu triumfalu cu sclavi. Natur'a muerésca in siue e protestu viu in contr'a sclaviei. Compatimirea e dusimana tiraniei. Nu potu dara sè ve primescu de sclavu.

— Primiti-me dara de jucausiu, precum ve rogá la inceputu, dîse Hathelyi.

— Jocuri de datu n'am altele, — dar', dela voi'a domniei vóstre depinde, sè ve cascigati vre-unu capetu.

— Multiamescu si ve asiguru, cá voiu pandi dupa ocaziune, cá sè nu remanu asta séra eu celu mai seracu dintre toti tenerii acestui balu.

Hathelyi se recomandá si grabi intr'alte laturi.

Popénu ascultá tóta conversatiunea acést'a cu semne vidibile de displacere.

— Cum poti, — draga, sporf la vorbe cu nataraulu acestu-a? dîse morosu Popénu, indata-ce se departá Hathelyi.

— Omulu in baluri 'si petrece cum póte si cu cine póte. Cugeti dóra, cá ceialalti, cari suntu aici, suntu toti filosofi? — respunse Aureli'a voiósa.

— Nataraulu acestu-a, a buna séma, 'si esplica acum capetulu de jocu cátu se póte de favorabilu ambitiunei s'ale.

— Acést'a celu-puçinu i-ar' semená fórté, dar' in fine lucrulu lui, cum si-lu esplica. Cu atátu mai neplacuta i-va fi deceptiunea.

Mie-mi displace totu omulu intr'o mesura nespusa; si n'asiu vré pentru lumea acést'a cá sè aiba pretestu de a se poté laudá cu ceva favoru d'in partea t'a. Mi-ai face deci placerea cea mai mare, déca n'ai jocá cu elu — dîse Popénu fórté seriosu.

— Dar' cum se potu face acést'a — dîse Aureli'a cu blandétia aruncandu o privire spariata spre fačia lui intunecata. — O dama, care jóca, trebue sè jóce cu ori-care cavaleru onestu, ce i s'a prezentatu. Cum asiu poté eu dara refusá invitarea lui Hathelyi, fara sè-lu vatemu fara de cauza.

— Dar' déca te-asiu rogá frumosu, n'ai face-o totusi?

— Iulie, draga, nu se póte! En' cugeta insuti asupr'a lucrului si vei aflá, cá numai m'asiu blamá pe mine si póte si pe tine. Tóta lumea ar' vorbi de gelosi'a t'a si de slabitiunea mea si amorulu, tesaurulu nostru secretu, ar' ajunge obiectu de risu, in gur'a multimei clevetitóre.

Intr'aceste orchestrulu intonáse o polca si jocasiulu Aureliei, unu teneru sveltü, blondinu, cu esterioru placutu si maniera inpuatóre se presentá Aureliei cerendu joculu promisü. Esplicatiunea, ce amenintiá a luá o direptiune neplacuta, cu acést'a se curmá. Aureli'a se inchiná usioru, 'si dedü cu o privire rogatória buchetulu de a mana spre tienere lui Popénu si urmá jocasiului seu.

Popénu remase indereptu si mai morosu, decátu pan'acóle. Resistinti'a Aureliei fačia cu o dorintia, rogare, a sa, lu-iritá nespusu. Dinsulu erá otaritu a-si scóte voi'a cu ori-ce pretiu la cale.

Aureli'a ingrigiata pentru umorulu celu reu, in care remase Popénu, n'aveá nici o placere a jocá. Facü deci dóue róte in giurulu salei cu jocasiulu seu, apoi pretestandu oboséla, multiami. Acestu-a 'si reconduce cu parere de reu jocasi'a la Popénu, unde-i remasese buchetulu si se recomandá.

In acestu momentu observá Popénu pe Hathelyi grabindu d'intr'unu coltiu alu salei catra ei. Erá lucrulu invederatu, cá vine sè-si céra capetulu de jocu. Acést'a impregiurare facü sè-si pérdia Popénu totu cumpetulu.

Aurelia! Hathelyi vine. Nu vréu sè joci cu acestu omu. Audi! nu vréu, dîse dinsulu cu budie tremurande,

cu faci'a palida de iritatie si cu ochii in focu, silindu-se d'in respoteri a-si moderá vócea.

— Iulie! eschiamá spariata Aureli'a.

D'insulu nu luá sém'a in iritatie sa, càta grigia, dorere si rogare jaceá in acestu singuru cuventu Iulie!

— Nu vréu, audi! si déca este de lipsa, te oprescu se nu joci cu elu! i-siopti dinsulu cu vóce inadusita de manfa.

— Ah me opriti, domnule Popénu!?! díse dins'a redicandu-se de-odata la tóta inaltímea sa, si aruncandu lui Popénu o privire, din care vorbiá totu orgoliulu vatematei demnitati muieresci.

In acestu momentu criticu sosi Hathelyi si cerú cu tóta politeti'a „capetulu de jocu promisú.“

— Nu tí-l'amu promisú, dle Hathelyi, dar', déca-lu ceri, tí-lu dau bucurosu — respunse Aureli'a cu intentiune d'aretá lui Popénu, cà ei n'are de a-i oprí nimica. O privire fugitiva pe faci'a lui livida cu budiele amaruronicu contrase, o invetiá cà ce suferintia i-causara cuventele ei lui Popénu si-i parú reu de poft'a sa de resbunare. Gat'a de a plecá cu Hathelyi in jocu si-intoarse capulu preste umerulu acestui-a si priví blandu si rogatoriu càtra Popénu, care stá neclatitu in aceluasi locu. Aureli'a observá inca, cà surisulu depre budiele lui deveni la acést'a privire si mai amaru, apoi nu-lu mai vediú in aceea séra in balu, pre care si ea lu-parasí cu parintii sei, pretestandu indispusetiune, abié la o diumetate de óra dupa departarea lui Popénu.

De atunci trecura unu diumetate de anu. Erá primavéra. Tóta natur'a erá imbracata in vestimínte de serbatória. Floricelele 'si scoteáu cu precautiune capulu din pamentu, cà sè védia dusu-s'a érn'a urita; pascirile cantáu innuri de bucuria primaverei de multu si cu doru acceptate. Róndunelele revenisera, dar' nu fericirea perduta a teneriloru nostri.

Cum 'si petreceá dílele Popénu am vediutu. Aureliei inca nu-i mergeá mai bine. De-sí nu se sciá vinovata si erá nedreptatea tóta pe partea lui Popénu, totusi i pareá nespusu de reu si se inovatiá pe sine cà n'a sciutu evitá ruptur'a durerosá. Cumu-cá Popénu i-a vatematu amorulu propriu, ma chiaru demnitatea muierésca, o sémíá, dar' totusi 'si reprosiá, cà n'a cercatu dupa mediulóce, de cari a buna sém'a ar' fi afluatú destule, cà Popénu sè nu cadia in gresiel'a acést'a. Amorul adevératu nu inovatiese, érta de siepte-ori siepte-dieci de ori gresielele si e gat'a totu-de-a-un'a a se impacá. Ce n'ar fi datu Aureli'a, ca sè i se deé ocasiune a értá? De cate-ori cugetá, cà déca ar' fi ea in loculu lui Popénu, n'ar grabí, cí ar' sborá la ea cà sè-si dobândesca értarea. Dar' elu nu veniá. Fórté maniosu trebuia sè fia, cà n'a venitu unu diumetate de anu nici sè o védia, séu amorulu i-a fostu numai o inchipútre, numai o sinamagire. Catu suferiá biét'a féta prin aste si alte asemeni cugete, numai ea sciá, cà-ci cá tóte naturele finu organizate, aveá adevérata gróza, cà voru strabate ochi nechiamati in sanctuariulu dorerei sale secrete. Dreptu-aceea se siliá, intrebuintandu tóta puterea sa sufletésca, cà sè apara celoru din casa si strainiloru cá mai nainte, negrigitória, ma chiaru voliósá. Sér'a inse, candu erá singura in chili'a s'a si scutita de ochi straini, o parasiá puterile si ea 'si udá culcusiulu adese cu bogate jerfe de lacrimi. Floricelele in gradina si in ferestri inca gieleáu cu ea dinpreuna, cà-ci

adese uitá sè le ude si grigésca cá in tempurile cele fericite.

Preste dí aveá pentru toti indatinatulu seu surisu amicalu, dar' acestui-a i-lipsiá caldur'a idestulfrei interne, ochiloru stralucirea fericirei. Colórea feçiei sale tradá suferintiele animei si intaritatea de a-si ascunde dorerea. Tienut'a ei maestrita inse nu insielá pe parintii ei ingrigiati. Dinsii sciáu prea bine, cà iubit'a loru fiica suferé; dar se feriáu a întrebá dupa caus'a rupturei cu Popénu; cà-ci la cea mai predeparte alusiune o vedeáu tresarindu si facúndu tóte cá sè incungiure esplicatiunea. O lasara dara in pace si suferiáu cu d'ins'a d'inpreuna.

(Va nrmá.)

G. SACLESIANU.

Capel'a.

Pe vérfulu de munte din Alpii titani
Lucesce-o capela de sute de ani;
In ea locuesce unu sufletu maritu,
Unu singuru sihastru de díle cinstitu, —
Ortaclu seu este unu câne fidelu
Ce 'n lupt'a vietii ia parte cu elu

*

Sburdatu unu principe, cá alti cá elu
lá drumariu cu sine unu argatu fidelu;
Si-si lasa soci'a acasa plângédu,
Si ia in capu lumea amagitu de gându
Sè scie misteriuulu capelai din muntii
Ce-si atingu de stele plesiugile fruntii.
In genunchi si 'n còte se urca pe stânci,
In sudori de mórte si-in suspine-adénci,
Blastemându-si ambii ursit'a crudela
Nimerescu cararea ce duce 'n capela.
Chiaru atunci se 'ntinde unu noru preste sóre
Si-si scutura sinulu si vérsa ninsóre.
Sermanulu principe, sermanulu argatu
Si unulu si altulu sub nea e 'ngropatu,
Sihastrulu privesce mahnitú din altaru
Si 'n turnu clopotielulu sè vaita amaru....
Nóptea se alina grósnic'a furtuna,
Ceriulu cu lumina fruntea-si incununa.
Sihastru 'mpreuna cu cânele seu
Prin néua totu risca, totu scurma mereu,
S'afle cele fiintie mórte-intr'unu locu;
Si-a lorú ostenála fú tóta norocu:
Argatu si principe, ca doi frati draguti,
Dormiau strinsi in bratia din lume trecuti.
Sihastrulu i sterge cu-alu seu patrafiru
Si-i pórtá-in capela si-i unge cu miru.
Plecatu langa corpuri face ruga multa
Si Domnulu din ceriuri aude si-asculta.
Se nasce-o minune in cas'a divina:
Unu corpu se 'ncaldiesce... se misca o mâna...
Ambele picóre se clatescu... se 'ntindu;
Si doi ochi de june se deschidú rídiédu...
E princiulu; se scóla, saruta-intieleptu
Crucea ce o pórtá sihastrulu pe peptu.
Argatulu se misca... se scóla-'n picóre
Cu palida facia si multiamitóre,
Si saruta mân'a sfântului prótu
Ce-lu facú viu sufletu din cadavru mortu.

* *

Principele vérsa lacrimé amare
Suplicându: „Parinte condu-me la tíera.
Amu acasa-o flóre, o scumpa mândrie
Si-a fi vescedita de cându nu me scie.
Fá se-ajungu cu díle la dulcele-i sinu
Si averile-mi tóte tíe tí-le 'nchinu!“

Sihastrulu i scóse p'améndoí la tiéra
Si la despartíre toti se sarutara.

* * *

In curtea s'a princíulu voiosu candu apare
Dómn'a-i, cá si-unu fluturu, pe bratiulu lui sare,
Si gusta 'mpreuna dulcea fericire
Dupa vremi amare, de grea patimire.
Princíulu povestese trist'a-si istorie
Netediéndu obrazulu iubitei socie,
Ce-adéncia 'lu ascultá, cu lacrimi sub géna,
Sarutándu-lu dulce, cu flori í-lu impéna.

* * *

Alta-dí princes'a trei mii pungi de auru
De argintu totu-atátea — din a loru tesauru,
Tramite in munte preotulu sfántu
Care-i scóse sociulu din negrulu mormentu ...
Sihastrulu re'ntórna darurile tóte
Cu o multiamire, cum numai se póte,
Adaugéndu in fine vorbe nimerite :
— „Ó, voi inimi bune! Se fiti fericite!
Ceriulu si paméntulu suntu a mea avere
Cándu potu s'aretu lumei divin'a potere.
Dati aceste daruri ce mi-ati transmis mie
Celor'a ce suferu in grea seracie ;
Si bineventarea dreptei provedintie
Adumbri-vá vecinicu a vóstre fiintie !“

Capel'a betrána din pisculu sterilu
La drumari si asta-dí e dulce asilu.

JASON BIANCO.

CRESCEREA IGIENICA A COPIILORU.

— Instructiuni poporale pentru mame. —
(Urmare.)

VI. Alaptarea artificiala.

Rare-ori numai reusiesce la noi alaptarea artificiala, adeca crescerea copilului numai cu lapte de vaca, fara alaptarea la sinulu mamei sau a unei doici. Numai in casuri rari, candu este preste potintia a se nutri copilulu de catra mama sau a se gasi o doica, potemu recurge la alaptarea artificiala cu biberonulu, care contine lapte de vaca fiertu amestecat cu apa si cu puçinu zaharu de lapte, in modulu aretatu in capitolulu precedentu.

O mama saraca care nu póte alaptá singura copilulu si care n'are midilóce a-í procurá o doica, se céra mai bine dela primaria unu ajutoriu, pentru-cá se platésca doica, decátu se-lu omóre cu incetulu prin alaptarea artificiala.

Diferite alimente artificiali destinate a inlocui laptele naturalu alu mamei, precum: laptele conservatu elvetianu, pulverea lui Liebig, preparatulu lui Loefflund, pulverea lui Nestlé, cari se vendu la farmacii si la bacanii, suntu scumpe; unele din ele ceru a fi gatite cu multa ingrigire si nu suntu de o potriua suportate de toti copii; o femeia saraca n'are nici midilóce pentru cumperare, nici timpulu necesariu, pentru gatirea scrupulósá a acestoru alimente; o femeia cu dare de mâna se intrebuintiedie banii mai bine pentru plat'a unei doice.

VII. Ingriuirea copilului de titia.

Curatieni'a dá sanetate, necuratieni'a produce bóle.

Buriculu copilului se se ingrigésca cu mare curatienia si cordonulu (funiculu) buricului se se invelésca de dóue ori pe dí într'o cârpulitia curata. Dupa caderea funicului (cordonului) se se mai lege buriculu de

5 sau 6 ori pe dí cu o cârpulitia curata, muiata in apa din casa.

In cele de ántai 3 luni ale vietiei se se scalde copilulu in apa caldica curata, remaindu in baie 5 pâna la 6 minute; daca midilócele permitu, este bine cá copilulu se fia scaldatu in tóte dilele si dela a trei-a luna inainte pâna la implinirea unui anu; daca nu se póte acést'a, se fia spalatu atunci cu sapunu in tóte dilele într'unu lighianu si de 2 ori pe septemana scaldatu într'o baie. Dupa baie se se usce totu corpulu, se se desfaca bine tóte creturile pielei pentru a se poteá sterge mai bine mai alesu la gátu, intre pantece si extremitatile inferióre, la subtioru, la siediutu, la partile genitáli, unde pielea se spudiesce lesne din caus'a umediei si a necuratieniei.]

Capulu cere o ingrigire deosebita. Elu trebue spalatu cu sapunu si pieptanatu in tóte dilele. Este gre-sita opiniunea cá crustele (scórtiele) formate pe pielea capului si lipite de peru cata se fia conservate; sanetatea cere din contra cá acele cruste se fia departate cu sapunu si cu pieptene. Daca ele se desfacu anevoie, se se móie prin frecarea repetata cu untu-de-lemnulu curatu.

Asternutul si vestmintele copilului se fia cátu se póte de curate, panseturile (rufele) se se premenésca adese-ori, cârpele se se schimbe indata dupa ce le-au udatu copilulu. Nu este bine cá cârpele ude se se usce numai si se se intrebuintiedie din nou fara a le spalá, asemenea nu este sanetosu a se intinde panseturile ude lângá soba si in cas'a care serva de locuintia, ci, daca midilócele permitu, se se usce in alta parte.

Plapom'a in care se inualesce copilulu se nu se stringa tare, manele lui potu remanea libere, capulu se remaie golu si se se acopere numai la esirea din casa cu scuf'a; scuffiile gróse purtate in casa nu suntu sanetóse.

Obiceiulu de-a leganá copilulu nu este bunu, se se deprindia copilulu a dormi fara a fi leganatu.

Asemenea este vatamatoriu a se pune pe josu, pe pardoséla camerei sau pe pamentu, albi'a in care dórme copilulu, cá-ci pe josu trage aerulu mai tare, este mai rece si de multe ori mai umedu de cátu susu; de aceea este bine a se culcá copilulu într'unu patu sau a se asiediá albi'a pe unu patu.]

Indata dupa nascere se se apere copilulu in contra frigului, dela a 10-a dí se póte deprinde cu incetulu cu o temperatura mai puçinu calda.

Camera in care dórme copilulu se se aeredie celu puçinu de 2 ori pe dí prin deschiderea prelungita a ferestreloru; si in timpulu iernei se se deschidia dílnicu ferestrele camerei.

In timpulu verei potemu se scótemu copilulu din casa, la plimbare, puçine dile dupa nascere; in timpulu iernei este mai bine se asceptamu pâna candu copilulu va implini celu puçinu o luna si jumetate si atunci se alegemu o dí mai frumósá pentru a scóte copilulu la aeru câteva minute, repetiéndu aceste plimbári in tóte dilele frumóse pentru a deprinde copilulu cu aerulu de afara.]

Copilulu nou-nascutu se se transpórte la oficerulu starei civile numai atunci candu timpulu este frumosu, nici de cum inse candu plóua ori ninge, candu bate ventulu sau candu gerulu este mare. Daca timpulu

nu permite că copilul se fia dusu la oficiulu starei civile, atunci oficerulu este detoriu că se vie la locuinti'a copilului pentru a constată nascerea, că-ci legea nu cere că se se puie in pericolu viéti'a copilului nou-nascutu. Asemenea se póte botediá copilulu in cas'a parintiloru.

Mum'a ori doic'a se nu póte copilulu totu-dea-una pe acelasiu bratiu, ci se schimbe bratiulu, tíindu prunculu candu pe drépt'a candu pe stang'a.

In cele de ántai 6 luni ale vietiei, copilulu se se tie culcatu; dupa siese luni, candu voiesce a siedea, lu potemu pune josu asupr'a unui covoru séu a unei páturi.

Dupa a 10-a luna a vietiei, candu copilulu va face incercari a pasi, sè-lu invetiamu a umblá, spriginindu'lu de odata la amendoue subtiore.

Daca copilulu plange multu in timpulu noptiei, se nu-lu adormimu prin rachi, vinu, sirupu de macu, ceaiu de capatini de macu, sau prin alte asemenea medicamente vatamatóre, cari, intrebuintandu-se mai multu timpu, otravescu corpulu si timpescu mintea copilului, ci se cautamu o descoperi caus'a nelinisei, a neastimperului si, daca nu o potemu descoperi singuri, se alergamu la medicu.

ETICHET'A.

(Urmare.)

Revenindu la petrekerile de véra, precum sunt balurile si pichnicurile, avemu de observatu, că pentru aceste mai acomodate sunt vestmintele simple de lana séu de spalatu, cari sér'a au mai acel'asi aspectu, care í-lu au si deminéti'a séu diu'a. In petrekeri cá aceste o femeia eleganta nu póta haina de alta materia, metasa togma de feliu nu, nici taiata pe dinainte cu diumatati de manecari séu cu dantele de rúsh. Pentru petrekeri de véra si pichnicuri sunt acomodate toilette de materia usióra, cu slepu scurtu.

Tenerele, in sogetatiile mai alese se imbraca cátu de simplu. Vestmintele de unu croiu si stofa batatória la ochi nu sunt pentru ele, dar nici palariel cochete.

Nevestele si fetele, cari au pestrecutu etatea de dóuedieci de ani, inca í-si potu permite puçiaa excentricitate in imbracaminte; — ínsa asié ceva feteloru tenere, a caror'a decóre e teneréti'a si nevinovat'i'a — nu le servesece spre onóre.

Femei'a trecuta de patrudieci de ani, nu mai póta haina taiata si palaria batatória la ochi. In genere fiecare femeia ar' trebui se studieze esteriorulu seu, cá se se póta imbracă dupa cuviintia conformu etatei, pusetiunei si mai vertosu aspectului seu. Daca cutareva n'are destoinicia catra aceea, apoi pe langa ori ce cheltuiéla mare, nu se va poté imbracă dupa gustu.

Se íntielege de sine, că vestmintele din josu, trebuie se fia acomodate costumului íntregu. De locu ce la o femeia elegantu imbracata, í se va vedeá fust'a (suc'n'a) nelauta, páturi séu papuci necorespondietori — ea se va clasificá dupa meritu, si tiena-se de ori ce clasa, nu va produce impresiunea, ce se recere dela o dama adevérata.

La botezu nasi'a si femeile se presentéza la beserica in imbracaminte de visita elegante cu palariel pe capu.

Costumul de mireasa totu-dea-un'a e albu. Dupa starea miresei póte fi din metasa, din lana, ba inca si din stofa usióra de spalatu. Modulu gatirei este simplu, dar' serbatorescu. Slepulu, miderulu, maneele, manusiele si papucii, se recere cá se fie destulu de lungi. Pe de-asupr'a cununei de myrtu si flórei de aurantie se pléca unu velu. Miresele nu póta diamante, si in genere nu se ingramadescu cu ornamente; celu multu í-si punu margele la grumadi. Buchetulu trebuie se fie albu cá néu'a; ér' càrp'a de buzduariu cátu mai elegantu.

Paranimfele (meseleuciele) séu se imbraca uniformu, séu câte dóue í-si alegu vestminte uniforme. Imbracamintele paranimfeloru suntu lungi, cu maneci lungi, si daca dupa cununia urméza dantiu, atunci vestmintele taiate ínainte si meníte pentru beserica se deplinescu cu chemiset.

La a dóu'a nunta, veduvele nu póta haine albe, ci sure, de créme séu de alta colóre cá acést'a, si in capu, in locu de cununa, se aplica palaria frantiusésca.

Gielea adenca recere stofa de lana necolorata, care se gatesce fara nici o podóba. Gulerulu, maneele, palari'a si velulu tóte suntu din crepp.

La doliulu comunu se potu íntrebuintia haine negre de metasa, de grenadine séu altele de acestu soi,

Stele pre pamentu.

— Dedicatiune sorioarei mele Mariór'a. —

I.

Cându Auror'a 'si spala faci'a in a mării unde line
Si deschide pórt'a dílii sórelui, dragu fetu frumosu,
Cá s'apara ér' la lume: Atunci mergeti in gradine
Si-ti vedé lucindu pre flóre câte-unu picuru aurosu,
Câte-o stea stralucitóre, câte-unu lacrimu d'in cerime.

Seau priviti d'alb'a copila cá o dína de frumósá
Si-ti vedé pre mândr'a-i facia doi luceferi rotundiori:
„Dóue stele rídítóre“ de pre bolt'a aurósá
Ce-au picatu d'in ínaltime pre a ei albi obragiori
— Si cari jóca 'n desmerdare sub spríncén'a ei arcósa.

II.

Stelele cel' mai iubite, stelele cel' mai lucinte
Ce lucescu cá sântulu sóre, diosu la noi, pre a nostru paméntu
Suntu acele dragi fiintie fice-a scumpei mele ginte
Ce sciu cresce Grachi si Reguli cu anima si cuventu:
Suntu matrónel románe cu románe sémíemínte!

III.

Grigi dar' scumpa sorioára, de-í avé prunci in viétia
Fá-i atletii natianii, demni de-aloru stramosiu Traianu,
Cántá-le pre-a tale bracia si cántándule-i ínvétia:
Ce-insemnédia — limb'a, ginte — ce 'nsemnédia-a-fi Romanu;
— Si vei fi o gtea frumósá si o stea mândra marétia!!...

(1832.)

S. P. SIMONU.

cu guleru negru de tül s'eu crepliss si manecari si cu palaria decorata cu barsionu ori metasa. Catra acestu doliu e förte aplicabilu ornamentulu jet.

E de insemnatu, că vestmintele de negligée albe, decorate cu negru, sunt acomodate si pentru doliulu mai mare. Cărpele de doliu se gatescu cu chindesiri si margini negre.

Cele dîse cu privire la imbracamintea femeiloru, se referu si la imbracamintea barbatiloru. Pentru opera barbatulu trebue se se imbrace in fracu; pentru drama, in vestmentu de salon; pentru preambleri, officii si scaldi costume englezesci. Ast'felu de vestminte suntu apoi acomodate si pentru escursiuni; din contra nu suntu acomodate: cabatulu de salonu, manüsiele deschise si cylinderulu.

Barbatiloru nu li se cuvînu ornamente multe. Töte ornamentele loru trebue se stee d'intrunu lantiu de orologiu simplu, dintr'o camesia eleganta, dar nu batatória la ochi; din bumbi de manecari, dintr'unu acu de guleru si celu multu dintr'unu inelu frumosu.

Aceste inca trebue se fie bine alese.

Prin orasie barbati de regula pórtá manusi; acele le pórtá apoi pe la visite, teatru, prandiu si beserica. Pe sate potu remanea; insa candu se face visita la vre o dama e esceptiune; că-ci atunci nu potu lipsi.

Ceva despre rufari'a barbatiloru. E constatatu, că rufari'a adeveratului gentleman e fără esceptia. Camesi'a si maneele imbotite si nelaute de regula î-lu tradéza pre omulu neglidentu si nedadatu cu soçietatile bune.

Camasi'a colorata e numai pentru deminétia. La prandiu si visita nu se pórtá.

Pruncii nici cându nu a fostu imbracati, din punctu de vedere esteticu si igienicu, mai corespundietoriu, ca in timpulu de acum'a.

Vestmintele cele largi in spate — formatu princeps — le da o miscare libera, ce la prunci e lucru de capetenia.

Englezii — dela cari s'au latitu mod'a acést'a mai in tóta Europ'a, pretindu inca si aceea, că umerii, bratiile si fluierile petioreloru se fia góle. Se intielege că mod'a acést'a tiene numai pan' la etatea de siese ani si că numai in timpu de véra e aplicabila.

Copii de ambele seese, pana la vrest'a loru de siepte ani se imbraca de „bebé“ va se dîca pórtá unu formatu de vestminte asie numite princeps si numai palari'a i deosebesce. Incepéndu cu siepte ani fetitiile capeta vestminte de feliurite croiuri; éra pruncii cioreci, peptariu si rocuri. Fetitiile in etatea de 14—15 ani capeta haine lungi; inse aceste inaintea mameloru precaute, depindu nu dela etatea: ci desvoltarea loru. Suntu fetitie, cari in vresta de 13 ani, suntu desvoltate in asié gradu, in câtu hainele scurte nu li se siede. In acésta privintia mam'a e dara celu mai bunu indireptariu.

(Vá urmá.)

JOSIFU J. ARDELEANU.

O descoperire interesanta. D. George I. Lahovari, secretariulu generalu alu societatii geografice romane, publica o scrisóre, ce-o primi dela d. Frederik Bayern, archeologu din Tiflis in Transcaucasi'a, din care se vede, că prim'a biblia, tiparita in limb'a si cu caractere georgiane in 1710 in Tiflis, este tiparita de unu Român, anume Mihailu Stefanu, care a lasatu, chiaru in Bibli'a ce a tiparitu, unu suveniru nestersu alu existentii sale prin urmatórele versuri tiparite, in limb'a romanésca, inse cu caractere georgiane. Éca aceste versuri:

„Precum cei straini dorescu mosi'a se'si véda,
Cându sunt in alta tíera de nu potu se sída,
„Si cá cei ce'su pe mare, batuti de fortuna,
„Si róga pe Dumnezeu de linise buna,
„Asia si tipografii dóue cãrti sférsira
„Lauda neincetata dau si multumira.

Dlu Bayern díce in scrisóreá mentionata, datata dela 7 Iuniu a. c. urmatórele:

„Dimitrie Bacradze archeologu si vicepresedentele societatii archeologice din Tiflis intr'o escursiune archeologica, intreprinsa in Colchid'a pentru de a studiá manuscriptele georgiane, cari se serve la istori'a eclesiastica a popóreloru georgiane in Imerethi'a, descoperi o biblia vechia georgiana, care, dupa densusu, este prim'a carte, tiparita in limb'a si cu litere georgiane. Acésta biblia s'a aflatu in orasiulu Cutais, dér' ea a fostu tiparita in Tiflis in anulu 1710 de cátra unu Român, cu numele Mihailu, fiulu lui Stefanu si dupa cumu se pare fiu de preotu. Elu a lasatu unu suveniru tiparitu chiaru in biblia, de esistenti'a s'a, in nisce versuri, imprimate in limb'a romanésca, dér' cu litere georgiane. Pentru mine acést'a descoperire avea unu indoitu interessu; mai antáiu acel'a, de a cunósce epoc'a introducerei imprimarii in Georgi'a si alu doilea, că introducatoriulu artei tipografice in Georgi'a a fostu, că se dicu asia, unu compatriotu alu meu, éaci eu insumi suntu Transilvanénu, care dela véresta de 14 ani am locuitu in Bucuresci, unde mi-am si facutu studiile, care 'mi dederá ide'a de a 'mi întórce privirile spre Orientu. — In anulu 1845, plecái la Odes'a, unde vederea Marii Negre aprinse in mine noue dorintie si me dadu cu totulu studiulu sciintieloru naturale; la 1849 me imbarcai pentru Caucasu, unde me stabiliu si unde traescu si astadi. Cunoscu acumá Caucasulu in tóte unghiurile sale, atátu cá geologu si naturalistu, câtu si cá archeologu, istoricu si geografu. . . Asiadér' unu Romanu a introdusu imprimari'a in Georgi'a si unu Transilvanénu sasu puse basa la museu si introduse archeologi'a si sili lumea invetiata européna se studieze geografi'a antica a Caucasulu, care este cea mai classica din lume, dér' totodata si cea mai necunoscuta. . .“

Éta, adauge d. Lahovari, o descoperire, care, de siguru, vá interessá pe toti Romanii. Sunt acum 173 de ani, unu Romanu petrunse pâna in Transcaucasi'a, studiá limb'a georgiana si tipari in limb'a si cu caracterele georgiane antái'a carte: Bibli'a. — De unde a fostu acestu Mihailu Stefanu? Fost'a elu singuru, s'eu mai multi; cumu lasa a se intielege versulu: „Asia si tipografii dóue cãrti sférsira“ si care se fi fostu acést'a a duó'a carte? Prin ce impregiurari ajunse elu tocmá la Tiflis? Éta nisce intrebari, cari merita o cercetare mai amenuntita. D. Lahovari promite, că in numerulu viitoru alu „Buletinulu Societatii geografice“ va reproduce versetele de mai susu in originalu, adeca cu caractere georgiane.